

Independent Joint Anti-Corruption
Monitoring & Evaluation Committee

دویمین گزارش شمس ماهه

کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه علیه فساد اداری

۴ اسد سال ۱۳۹۱

فهرست عناوین

۳ خلاصه متن
۴ ۱. پیش زمینه
۵ ۲. معلومات کلی پیرامون تشکیلات کمیته
۵ کمیته:
۶ دارالانشاء کمیته:
۷ گروپ های همکار:
۸ ۳. فعالیت های جاری و دستاوردها:
۸ چارچوب استراتژیک کمیته نظارت و ارزیابی (MEC):
۹ ۱- صدور سفارشات و بنچمارک ها:
۹ ۲- نظارت و ارزیابی از تطبیق سفارشات و بنچمارک ها:
۹ ۳- ارائه مشوره ها در سطح پالیسی و دادخواهی غرض انکشافات بیشتر:
۱۰ ۴- بررسی مؤثریت کمک های جامعه بین المللی:
۱۱ ۴. پیشرفت ها در زمینه تطبیق بنچمارک ها
۱۱ مرور کلی در ارتباط به تطبیق بنچمارک ها
۱۲ ۵. ارزیابی نهاد ها پیرامون تطبیق مجموعه اول و دوم بنچمارک ها
۱۲ ارزیابی بنچمارک های بخش حکومت داری
۱۲ اداره عالی نظارت بر تطبیق استراتژی مبارزه علیه فساد اداری (منبع اداره عالی نظارت)
۱۲ ۱- هماهنگی تلاش ها در امر مبارزه با فساد اداری
۱۳ ۲- اجراء پیچیده اداری
۱۴ ۳- در مورد قضیه کابل بانک
۱۴ ۴- بررسی و تثبیت دارائی ها
۱۵ ماموریت کمک های سازمان ملل متحد در افغانستان
۱۵ اداره امور و دارالانشاء شورای وزیران ج ۱.۱:
۱۷ وزارت اطلاعات و فرهنگ:
۱۷ مقام ولایت هرات:
۱۸ ارزیابی بنچمارک های بخش جلوگیری در وزارت های مربوطه:
۱۸ وزارت عدلیه:
۱۹ وزارت زراعت، آبیاری و مالداري:
۱۹ د افغانستان بانک:
۲۰ وزارت مالیه:
۲۰ • تدارکات عامه:
۲۱ • گمرکات:

۲۲ ریاست عمومی امنیت ملی:
۲۲ وزارت معادن:
۲۳ شاروالی کابل:
۲۳ ارزیابی بنچمارک های بخش تنفیذ قانون در ادارات:
۲۴ لوی څارنوالی ج ۱.۱:
۲۴ • راپور قضایای فساد:
۲۵ • در مورد کابل بانک:
۲۶ • شفاخانه نظامی سردار محمد داودخان - کابل:
۲۷ نتیجه:

خلاصه متن:

فساد اداری منحيث يك مشكل بزرگ در راستای انكشاف كشور، تأمين مشروعيت دولت و مثيريت كمك های بين المللی در افغانستان شمرده ميشود. کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری (کمیته نظارت و ارزیابی MEC) غرض نظارت و ارزیابی مستقلانه در عرصه مبارزه علیه فساد اداری تأسیس گردیده است. این کمیته براساس لایحه وظایف خود مکلف است تا ادارات ملی، مؤسسات بین المللی و کمک کننده گان خارجی را در راستای تشخیص شرایط متمر انكشاف و نظارت و ارزیابی از پروسه مبارزه با فساد اداری یاری رساند.

کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) متشکل از شش عضو بوده که سه عضو آن متخصصین افغانی و سه عضو دیگر آن متخصصین مبارزه با فساد اداری در سطح بین المللی از کشورهای خارجی می باشد. اعضای افغانی کمیته بر اساس پیشنهاد دولت افغانستان و اعضای بین المللی آن بر اساس پیشنهاد جامعه بین المللی و منظوری مقام ریاست جمهوری اسلامی افغانستان مقرر گردیده اند. کمیته مؤلف است تا سفارشات و بنچمارک های را عنوانی ادارات ملی و بین المللی تجویز نموده و از تطبیق آن نظارت کند و هم چنان کمیته هذا باید در هر شش ماه گزارش کاری تهیه کرده و عنوانی جلالتمآب رئیس جمهور، شورای ملی، مردم افغانستان و جامعه بین المللی ارسال دارد.

این کمیته دارای یک دارالانشاء بوده که حسب چگونگی امور کاری به سه بخش حکومتداری، جلوگیری از فساد و تطبیق قانون تقسیم گردیده است. در هر بخش، یک متخصص خارجی، یک مشاور و یک مسئول افغانی فعالیت دارد که توسط مشاور ارشد پالیسی حمایه تخنیکي می گردند.

سیستم کاری کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) طوری تنظیم گردیده است که در هر ربع سال یک نشست کاری به مدت پانزده روز در افغانستان داشته باشد. این کمیته از زمان تأسیس الی اکنون شش نشست کاری در افغانستان داشته و از ولایات پروان، هرات و بلخ دیدار کرده است. اعضای کمیته اجندای ربع وار را طرح و تهیه می نماید که معمولاً شامل ساحات ذیل میباشد.

۱- صدور سفارشات و بنچمارک ها؛

۲- نظارت و ارزیابی از تطبیق سفارشات و بنچمارک ها؛

۳- ارایه مشوره به سطح پالیسی و دادخواهی مزید غرض همکاری های بیشتر؛ و

۴- بررسی مؤثریت کمک های بین المللی.

تا کنون، کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) ۵۷ سفارش و ۵۸ بنچمارک را در عرصه های جلوگیری از فساد در بکاربرد کمک های خارجی، حکومتداری، جلوگیری از فساد اداری و تطبیق قانون عنوانی ادارات ملی، مؤسسات بین المللی و نهادهای خارجی تجویز کرده است. حدوداً ۸۱ فی صد از این سفارشات و بنچمارک ها کاملاً و یا قسماً تطبیق گردیده اند. در کل، از جمله ۵۲ سفارش و بنچمارکی که ارزیابی گردیده است ۱۲ (۲۳٪) سفارش و بنچمارک آن کاملاً تطبیق گردیده، ۳۰ (۵۸٪) سفارش و بنچمارک قسماً تطبیق گردیده، ۹ (۱۷٪) سفارش و بنچمارک تطبیق نگردیده اند و مدت زمانی تطبیق یک سفارش و بنچمارک (۲٪) تا حال ختم نگردیده است.^۱

۱. پیش زمینه

فساد اداری به یک مشکل بزرگ در راستای انکشاف افغانستان، قانونیت دولت و مثریت کمک های بین المللی تبدیل گردیده که باعث شده تا افغانستان در صدر جدول دول فاسد جهان قرار گیرد. فساد اداری ناشی از عوامل متعدد منجمله عدم موجودیت اراده سیاسی مقامات و مسئولین در راستای مبارزه با فساد اداری، معاش پائین، عدم موجودیت کارمندان واجد شرایط، ضعف نهاد های حقوقی و اداری، عدم موجودیت شفافیت و حسابدهی در عملکرد ادارات دولت، نظارت و ارزیابی ناکافی از کمک های جامعه بین المللی می باشد. علی الرغم موجودیت حمایت مردمی از دولت و جامعه بین المللی در امر مبارزه با فساد اداری، تا بحال انکشافات چشمگیری در این راستا صورت نگرفته که این امر باعث میشود تا پیشرفت ها و کمک های ده سال گذشته را به خطر مواجه سازد.

کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) بر اساس فرمان شماره ۶۱ مقام عالی ریاست جمهوری اسلامی افغانستان در ماه مارچ سال ۲۰۱۰ میلادی بعد از تشخیص ضرورت به نظارت و ارزیابی مستقلانه از پروسه مبارزه با فساد اداری در کنفرانس های بین المللی، لندن و کابل، تأسیس گردیده است. دولت افغانستان از جامعه بین المللی در کنفرانس لندن دعوت به عمل آورد تا کمیته مشترک نظارت و ارزیابی افغانی و جامعه بین المللی را غرض نظارت از

^۱ این احصایه مبین تطبیق سفارشات و بنچمارک ها الی فی الحال می باشد که متداول احصایه مندرج گزارش ارزیابی سفارشات و بنچمارک منتشره ۲۰ می سال ۲۰۱۲ می باشد.

تطبیق بنچمارک های مشخص ایجاد کند که با استقبال جامعه بین المللی در این کنفرانس مواجه گردید.

کمیته مورد نظر (MEC) مسئولیت دارد که نهاد ها را در تشخیص معیار های انکشافی مؤثر، همکاری نموده و با بررسی و نظارت فعالیت های که در سطح ملی و از کمک های جهانی در راستای مبارزه علیه فساد اداری صورت گرفته، گزارش تهیه نموده و به جلالتمآب رئیس جمهور، شورای ملی، مردم افغانستان و جامعه بین المللی ارائه نماید.

استقلالیت کمیته (MEC) بحیث یک اصل انکار ناپذیر توسط دولت افغانستان و جامعه بین المللی به رسمیت شناخته شده است که باعث میگردد تا این کمیته تمام امور محوله را به صورت شفاف و مستقلانه انجام دهد.

۲. معلومات کلی پیرامون تشکیلات کمیته

کمیته:

کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) براساس لایحه وظایف خویش متشکل از شش عضو بوده که سه عضو آن متخصصین افغانی مبارزه با فساد اداری و سه عضو دیگر آن متخصصین مبارزه با فساد اداری در سطح بین المللی می باشد. اعضای افغانی کمیته بر اساس پیشنهاد دولت افغانستان و اعضای بین المللی آن بر اساس پیشنهاد جامعه بین المللی و منظوری مقام ریاست جمهوری اسلامی افغانستان مقرر گردیده اند. شهرت اعضای کمیته نظارت و ارزیابی قرار ذیل می باشد:

اعضای افغان در کمیته

محترم محمد یاسین عثمانی
جلالتمآب ذکیم شاه خان
محترم داکتر یمای تراپی

اعضای خارجی در کمیته

محترم دراگو کاس (کشور سلوانیا)
محترمه خانم ایوا جولی (کشور فرانسه/ناروی)
محترم جنرال حسن مشهود چودری (کشور بنگلادیش)

ریاست کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) بین جوانب افغانی و بین المللی به شکل دورانی بوده که به مدت شش ماه هر یک از طرفین بالنوبه ریاست کمیته را به عهده می گیرد. در حال حاضر، محترم محمد یاسین عثمانی از جانب افغانی الی ماه اکتبر سال ۲۰۱۲ مسئولیت ریاست کمیته را به عهده دارند.

دارالانشاء کمیته:

کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) توسط دارالانشاء که در آن کارمندان خارجی و داخلی مشغول کار هستند، از نگاه تخنیکي تقویت میگردد. دارالانشاء در راستای انکشاف پروسیجرها، تسوید و نظارت بنچمارکها و پیشبرد پروسه مبارزه علیه فساد اداری در افغانستان، کمیته را کمک می کند.

در رأس دارالانشاء رئیس اجرائیوی قرار دارد و تشکیلات دارالانشاء به سه بخش حکومتداری، جلوگیری از فساد اداری و تطبیق قانون تقسیم گردیده است که هر بخش متشکل از یک متخصص خارجی و یک مشاور و یک مسئول افغانی می باشد. هم چنان دارالانشاء دارای یک مشاور ارشد پالیسی می باشد که مسئولیت دارد تا فعالیتها تخنیکي دارالانشاء را تحت نظر داشته و مشوره های تخنیکي را برای اعضای کمیته فراهم کند. کمیته از نزدیک با ادارات مربوطه در راستای تطبیق سفارشات و بنچمارکها کار کرده و از تطبیق آنها اطمینان حاصل می کند.

رئیس اجرایی در ماه اگست سال ۲۰۱۱ میلادی و متخصصین خارجی، مشاورین و مسئولین افغانی هر سه بخش دارالانشاء در ماه می سال ۲۰۱۲ میلادی تقرر و به کار آغاز کردند. تقرر کارمندان دارالانشاء به پیشنهاد رئیس اجرایی و منظوری کمیته صورت می گیرد. پروسه تقرری پست های متخصص جلوگیری از فساد اداری و متخصص تطبیق قانون آغاز شده و اشخاص شائسته در آینده نزدیک انتخاب و مقرر خواهند گردید.

شکل اول: چارت تشکیلاتی کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری:

گروپ های همکار:

دارالانشاء به مشوره اعضای کمیته و جامعه بین المللی تصمیم اتخاذ نموده تا گروپ های رسمی همکار را با اشتراک نماینده گان وزارت ها، سکتور خصوصی، رسانه ها، جامعه مدنی و کمک کننده گان بین المللی غرض ارایه مشوره و تهیه معلومات، ایجاد کند. اعضای شورای ملی نیز در جلسات گروپ های همکار اشتراک خواهند کرد.

جلسات متعدد گروپ های همکار در ماه های اپریل و می سال ۲۰۱۲ میلادی برای بحث در مورد فعالیت ها، چگونگی امور کاری و روابط این گروپ ها با کمیته، برگزار گردید. گروپ های همکار نقش اساسی را در همکاری با دارالانشاء و کمیته نظارت و ارزیابی غرض تحرک بخشیدن نهاد های مسئول مبارزه با فساد اداری و دادخواهی متمرکز برای مبارزه با فساد اداری داشته و خواهند داشت. بعد از جلسات ابتدایی اولین جلسه رسمی گروپ های همکار در ماه جولای سال ۲۰۱۲ میلادی برگزار گردید.

۳. فعالیت های جاری و دستاوردها:

چارچوب استراتژیک کمیته نظارت و ارزیابی (MEC):

کمیته نظارت و ارزیابی به هدف مبارزه مؤثر علیه فساد اداری بحیث یک نهاد فعال جهت آوردن اصلاحات در سطح ملی و جامعه بین المللی در افغانستان تأسیس گردیده است.

در کل، هدف از ارزیابی و نظارت از عملکرد ادارت دولتی و مؤسسات بین المللی در افغانستان به شمول فعالیت های مبارزه با فساد اداری و پروگرام های بزرگ، تقویت سیستم شفافیت در سطح ملی و تسریع رسیده گی به قضایای فساد اداری می باشد.

کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) پلان کاری سالانه را به هدف پیگیری همه جانبه تطبیق سفارشات و بنچمارک ها ترتیب کرده است. امور کاری و چارچوب استراتژیک کمیته نظارت و ارزیابی بر محور نشست های کاری اعضای کمیته در هر سه ماه تنظیم گردیده اند که در این جریان ؛ تمام مدارک مربوطه و فعالیت های مبارزه با فساد اداری غرض تهیه بنچمارک ها، بررسی و راه های بهتر مباره با فساد اداری با توجه به تجارب خوب برای افغانستان مشخص می گردند. یک هفته قبل از برگزاری هر نشست کاری، اعضای کمیته برای حضور در نشست آماده شده و هم چنان به مدت یک هفته بعد از ختم هر نشست کاری، یافته های نشست کاری را ارزیابی می کنند. گزارش کاری کمیته در هر شش ماه تهیه شده و طبق روش پیش بینی شده در لایحه وظایف، ابلاغ می گردد.

کمیته نظارت و ارزیابی از آوان تأسیس الی اکنون شش نشست کاری در افغانستان داشته که آخرین نشست آن در ماه جولای سال ۲۰۱۲ برگزار گردید. اعضای کمیته به ولایات پروان (نومبر سال ۲۰۱۱)، هرات (فبروری سال ۲۰۱۲)، و بلخ (می سال ۲۰۱۲) سفر نموده و از چگونگی امور کاری، نحوه تصمیم گیری، مشکلات و خلاهای ادارات دولتی و غیر دولتی بازدید کرده اند. در جریان این سفرها، مشکلات و خلاهای کاری ادارات بررسی و یادداشت شده و تدابیر لازمه غرض تأمین حکومتمداری خوب در سطح ادارات محلی اتخاذ گردیده اند.

اعضای کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) در تهیه اجندای نشست های کاری شان دست باز دارند اما به صورت عموم، موارد آتی آجنداهای نشست های کاری آنها را تشکیل می دهند:

۱- صدور سفارشات و بنچمارک ها:

سفارشات و بنچمارک های کمیته نظارت و ارزیابی بر اساس اطلاعات جمع آوری شده توسط اعضای کمیته از نشست های مشورتی و کاری، و مدارک جمع آوری شده توسط دارالانشاء که شامل گزارشات، اسناد، شواهد، مطالب منتشره در رسانه ها و تحلیل موضوعات می باشند، تهیه و ترتیب می گردند. کارمندان دارالانشاء به اعضای کمیته در راستای تهیه و ترتیب سفارشات و بنچمارک ها یاری می رسانند که این امر باعث شده تا در تهیه و ترتیب سفارشات و بنچمارک ها دقت لازم به خرج داده شود و از صحت و ثقم اسناد مورد استفاده اطمینان حاصل گردد.

کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) طی نشست های کاری و سفر به ولایات، تا حال سه مجموعه از سفارشات و بنچمارک ها را تهیه و صادر نموده است و مجموعه چهارم آن که تسوید شده در آینده نزدیک صادر خواهد گردید.

۲- نظارت و ارزیابی از تطبیق سفارشات و بنچمارک ها:

ارزیابی و نظارت فعالیت ها باعث می گردد تا تطبیق و یا عدم تطبیق سفارشات و بنچمارک ها تشخیص و اثرات آن بر پروسه های مختلف مبارزه با فساد اداری و دیدگاه عامه نسبت به این پروسه ها، مشخص گردد.

کمیته نظارت و ارزیابی و دارالانشاء آن دارای سیستم نظارتی بوده که انکشافات جدید در تطبیق سفارشات و بنچمارک ها را تشخیص و توضیح می کند. کمیته بعد از نشست کاری ماه می سال ۲۰۱۲، اولین گزارش ارزیابی از سفارشات و بنچمارک های مندرج مجموعه اول و دوم را تهیه و صادر کرد که مبین مؤثریت سیستم نظارتی آن می باشد. کمیته نظارت او ارزیابی مصمم است تا در قدم اول معلومات مورد نظر را از طریق ملاقات های رو در رو با مسئولین ادارات و یا جوابات کتبی ادارات و در قدم دوم معلومات را از گزارشات، تحلیل ها، انترنت، اسناد وارده دونه ها و هم چنان ادارات، تهیه نماید.

۳- ارائه مشوره ها در سطح پالیسی و دادخواهی غرض انکشافات بیشتر:

سفارشات و بنچمارک ها، گزارشات ارزیابی از تطبیق سفارشات و بنچمارک ها و سایر فرآورده های کمیته نظارت و ارزیابی می توانند که یک منبع مؤثق جهت ارائه مشوره های به سطح پالیسی در راستای مبارزه با فساد اداری باشند. گزارش ارزیابی از تطبیق سفارشات و بنچمارک های کمیته را که در ماه جون سال ۲۰۱۲ به نشر رسید، می توان بحیث یک منبع

موثری برای ارزیابی ادارات محسوب کرد. هر سفارش و بنچمارک کمیته می تواند یک مشوره و یک پالیسی در عرصه مبارزه با فساد اداری باشد. تا زمانیکه فعالیت این کمیته ادامه داشته باشد، زمینه تشخیص مشکلات را بحیث یک پایگاه پالیسی ساز، آماده خواهد نمود و تدابیر لازمه را غرض رفع آنها اتخاذ خواهند کرد. فعالیت های کمیته بر تشخیص نقاط ضعف در سیستم نظارتی داخلی و خارجی ادارات دولتی و تقویت نظارت بر برنامه های کمک کننده گان (دونرها) متمرکز می باشد. کمیته نظارت و ارزیابی پروسه منظم نظارت و ارزیابی از تطبیق سفارشات و بنچمارک ها را راه اندازی خواهد کرد که طی آن میزان تطبیق و عدم تطبیق سفارشات و بنچمارک ها معلوم شده و نقاطی که دولت افغانستان و جامعه بین المللی باید بیشتر بالای آنها تمرکز کنند، تشخیص خواهد گردید.

با وجودیکه کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) یک ارگان غیر اجرایی است اما بحیث اداره تغییر آورنده و مشورتی به فعالیت های خود در راستای پیشبرد پروسه مبارزه با فساد اداری ادامه خواهد داد. این کمیته در امور کاری خود هم به صورت رسمی یعنی با صدور سفارشات و بنچمارک ها و هم به صورت غیر رسمی یعنی با راه اندازی تفاهمات غرض اصلاح ادارات، موثر واقع خواهد شد.

۴- بررسی مؤثریت کمک های جامعه بین المللی:

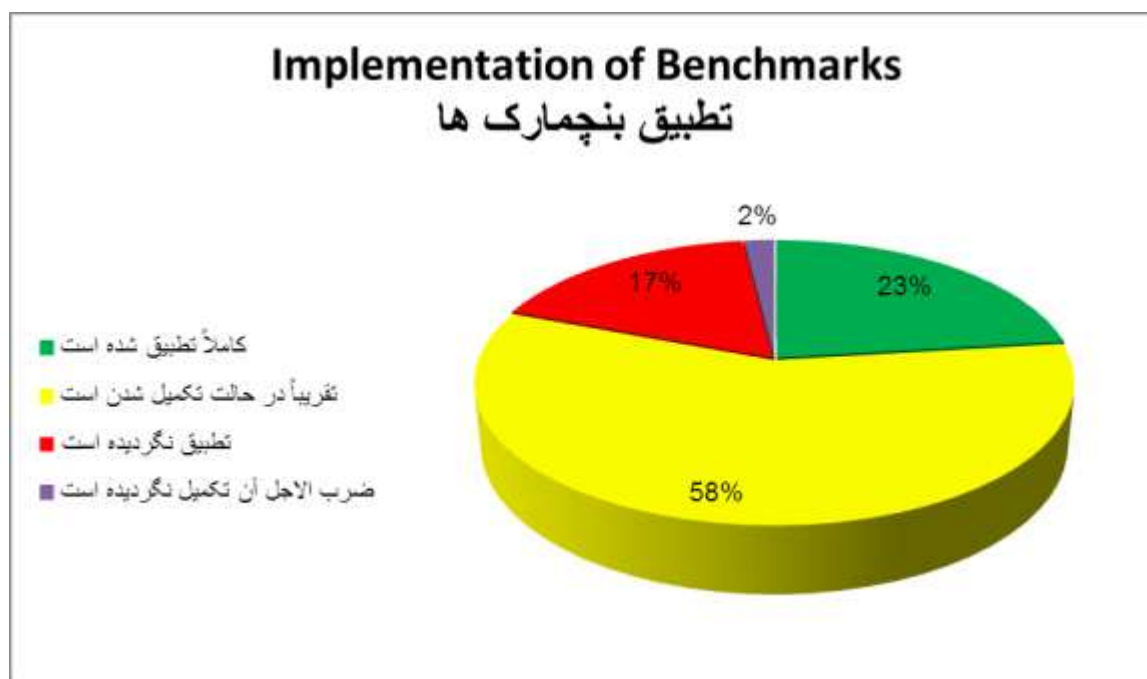
کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) مشمریت کمک های بین المللی را غرض تقویه پروسه مبارزه با فساد اداری بررسی نموده و سفارشات و بنچمارک های را عنوانی جامعه بین المللی تجویز می نماید. این سفارشات و بنچمارک ها به هدف تغییر در پالیسی، عمل و رهبریت، تشخیص اولویت ها و تمرکز بر آنها، تأمین کیفیت و کمیت کمک های تخنیکی، و بهبود شرایط کمک ها به شمول مدیریت آنها تجویز گردیده اند. همچنان غرض تعمیل این سفارشات، کمیته گروپ همکار متشکل از تمویل کننده گان (International Stakeholder) را ایجاد خواهد کرد. این امر باعث خواهد گردید تا علیه فساد اداری در سطح ادارات بین المللی مستقر در افغانستان مبارزه شده و گروپ همکار بین المللی در کنار گروپ کاری شفافیت و حسابدهی جامعه بین المللی در عرصه تأمین شفافیت و حسابدهی و بهبود پروگرام ها، پالیسی ها و استراتژی های ضد فساد اداری، مورد استفاده قرار گیرند.

۴. پیشرفت ها در زمینه تطبیق بنچمارک ها

مرور کلی در ارتباط به تطبیق بنچمارک ها

الی اکنون، کمیته شش بار مطابق طرزالعمل های داخلی خویش ملاقات های داشته است که طی آن ۵۷ پیشنهاد و ۵۸ بنچمارک را در عرصه های حکومت داری، جلوگیری و انفاذ قانون که سازمان ها و نهاد های حکومتی و بین المللی مختلف را تحت شعاع قرار داده، منتشر نموده است.

بعد از جلسه ماه می سال ۲۰۱۲، کمیته میزان تطبیق مجموعه اول و دوم پیشنهادات و بنچمارک های خویش را مورد ارزیابی قرار داد. نتایج بدست آمده از این ارزیابی ها نشان میدهد که در حدود نزدیک به ۸۱ درصد از بنچمارک های کمیته بصورت کامل و یا نزدیک به پایه اكمال مورد تطبیق قرار گرفته است. بصورت ویژه، از ۵۲ بنچمارک ارزیابی شده، ۱۲ (۲۳٪) بصورت کامل آن تطبیق گردیده، ۳۰ (۵۸٪) بنچمارک دیگر درحالت اكمال تطبیق است، ۹ (۱۷٪) بنچمارک مورد تطبیق قرار نگرفته اند، دلیل عدم تطبیق ی ۱ (۲٪) از بنچمارک ها ضرب الاجل زمانی است که هنوز تکمیل نگردیده است.

۵. ارزیابی نهادها پیرامون تطبیق مجموعه اول و دوم بنچمارک ها

ارزیابی بنچمارک های بخش حکومت اداری

اداره عالی نظارت بر تطبیق استراتژی مبارزه علیه فساد اداری (منبع اداره عالی نظارت)

اداره عالی نظارت عالیترین نهاد مبارزه علیه فساد اداری در افغانستان میباشد که در قانون مبارزه با فساد اداری به همین عنوان از آن یاد گردیده است. تمامی تلاش های که در عرصه مبارزه با فساد اداری در افغانستان صورت میگیرد باید در هماهنگی با اداره عالی نظارت انجام پذیرد. از اینرو، ریشه کن ساختن مؤفقانه فساد در افغانستان ضرورت مبرم به همکاری های اداره عالی نظارت دارد. با در نظر داشت نقش مرکزی اداره عالی نظارت، کمیته بنچمارک های متعددی را به آدرس آن اداره ارائه نموده است که متأسفانه اداره عالی نظارت به پیشنهادات و بنچمارک های کمیته توجه ننموده است و هرگز به تلاش های که در عرصه ارزیابی و نظارت از طرف کمیته صورت گرفته است رسماً جواب ارائه نکرده است. منبع اساسی معضله دلسردی اداره عالی نظارت در به رسمیت شناختن و استقلالیت کمیته تلقی میگردد. ممانعت های اداره عالی نظارت در برابر کمیته باعث میگردد اقداماتی را که علیه فساد اداری در کشور روی دست گرفته میشود به مخاطره مواجه سازد و رشد کلی انکشاف را در امر مبارزه با فساد اداری در افغانستان به کندی مواجه نماید.

بنچمارک های مشخصی که به آدرس اداره عالی نظارت ارائه گردیده اند ذیلاً شرح میگردند:

۱- هماهنگی تلاش ها در امر مبارزه با فساد اداری

اولین بخش بنچمارک ها ارتباط میگیرد به هماهنگی تلاش ها در امر مبارزه با فساد اداری در افغانستان. در سال های اخیر چندین استراتژی ملی مبارزه با فساد اداری و سایر پالیسی های که موارد مبارزه با فساد را در خود دارند بدون در نظر داشت تطبیق مؤفقانه آن مورد قبول قرار گرفته اند. بنچمارک ۱.۱ (تکثیر استراتژی مبارزه با فساد اداری به نهاد های تطبیق کننده)؛ بنچمارک ۱.۲ (ایجاد گروپ های کاری مبارزه با فساد اداری)؛ ۱.۳ (تطبیق سه اولویت های برتر مبارزه با فساد اداری)؛ ۱.۴ (تلاش اداره عالی نظارت در جهت یکجا سازی استراتژی های موجوده)؛ و ۲.۲ (ایجاد گروپ کاری جهت تسوید قانون جدید مبارزه با فساد اداری) همه بمنظور دید استراتژیک به معضله فساد اداری و هماهنگ سازی هرچه بهتر که اداره عالی نظارت در سطح رهبریت این همه میباشد، طرح گردیده اند.

با در نظر داشت اینکه اداره عالی نظارت استراتژی های مبارزه با فساد اداری را به مؤسسات و نهاد های مربوطه به پیروی از بنچمارک ۱.۱ تکثیر نموده است، هیچ نوع پیشرفتی در زمینه یکجاسازی و ساده سازی استراتژی ها صورت نگرفته است (بنچمارک ۱.۴) تلاش های در جهت عملی سازی تطبیق استراتژی ها از طریق هماهنگی و نظارت از فعالیت ها در زمینه مبارزه با فساد اداری انجام شده است ولی مکفی ارزیابی نمی شود (بنچمارک ۱.۲).

با وجود اینکه بعضی از وزارت خانه ها و نهاد ها گروپ های کاری را بمنظور تطبیق استراتژی مبارزه علیه فساد اداری ایجاد نموده اند، ولی اکثر آنان بنابر عوامل مختلف، بشمول عدم اولویت بندی تلاش ها در راستای مبارزه با فساد اداری و عدم توانائی اداره عالی نظارت جهت اعمال فشار مؤثر بالای آنها نتایجی که توقع برده می شد بدست نیامد.

اداره عالی نظارت مسئولیت تائید و نظارت از سه اولویت های برتر مبارزه با فساد ادارات را دارا می باشد. گزارش ها حاکی از آن است که اکثر نهاد های مستقل نتوانسته اند اولویت های عمده خود را شناسائی نمایند. بناً بعضی از گزارشات داده شده به اداره عالی نظارت در مطابقت با پیشنهاد ۱.۳ نبوده و توسط اداره عالی نظارت رد گردیده است. قرار معلوم ادارات در تصحیح اولویت ها تعلل ورزیده و اداره عالی نظارت هم موفق نگردیده از طرح و تطبیق اولویت ها تعقیب و نظارت نماید.

۲- اجراءات پیچیده اداری

اداره عالی نظارت مکلف گردانیده شده است تا اقداماتی را جهت ساده سازی اجراءات اداری در تمامی ادارات حکومتی به عمل آورد. اجراءات اداری طولانی و پیچیده منبع عمده فساد در افغانستان گردیده است. چنین اجراءات پیچیده و طولانی فرصت های را برای کارمندان دولتی فراهم میسازد تا در معاملات فساد اداری آغشته شده و خواهان اخذ رشوت گردند. چنین اجراءات مردم را خسته ساخته و باعث میگردد تا کارهای رسمی خویش را به کمیشن کاران سپرده و یا مامورین خدمات ملکی را رشوت داده و خدمات عامه را که رایگان است به پول بدست آورند.

بنچمارک شماره ۱.۱۴ (نشر معلومات در مورد حقوق اتباع/شهروندان)؛ بنچمارک شماره ۱.۱۵ (تعديلات قوانین در رابطه به اصلاحات اداری)؛ و ۱.۱۶ (رهنمود های اداری برای تطبیق اصلاحات) به این منظور ارائه گردیده تا به اتباع کشور آگاهی داده شده و اجراءات را ساده ساخته تا فرصت های ممکنه فساد از بین برود. اداره عالی نظارت منحیث ارگان هماهنگ کننده

موظف گردیده است تا از تطبیق بنچمارک های یادشده اطمینان حاصل نماید، اما پیشرفت های اندکی در این زمینه صورت گرفته است.

اتخاذ تدابیر لازم در مورد ساده سازی ساختارهای تشکیلاتی ارگان های و هم زمان به آن ساده سازی طرزاعمال های کاری و آگاهی بخشیدن مردم از حقوق شان در برابر مکلفیت های دولت تدابیر است که به سهولت می توان از انواع فساد های اداری اذیت کننده که مردم از آن رنج می برند، جلوگیری نمود. این وظایف و مسئولیت ها را همه نهادها بصورت مجرد و اداره عالی نظارت از تطبیق استراتژی بصورت کل به عهده دارند. با تأسف این مأمول چطوریکه از جانب ارگان ها برآورده نشده اداری عالی نظارت هم نتوانسته است مؤثریتی را تبارز داده باشد. زیرا اگر پروسه های کاری ساده شده و از طریقه های مختلف آگاهی بخشی به نشر می رسید بخش بزرگی از فساد برچیده شده و سبب آرامش مردم می گردید.

۳- در مورد قضیه کابل بانک

کمیته نظارت و ارزیابی همچنان بنچمارک های را در رابطه به بحران کابل بانک صادر نموده است. بنچمارک ۱.۱۳ (کارمندان دولتی مقروض کابل بانک) نشان میدهد که اداره عالی نظارت باید فعالیت های کارمندان دولتی را که در لست مقروضین کابل بانک میباشند ارزیابی نموده، رسانه های همه گانی و مقامات ذیصلاح را در مورد اجراءات و تعزیرات پیشنهاد شده اطلاع دهد. تا حال هیچ نشانه از تطبیق آن موجود نیست.

۴- بررسی و تثبیت دارائی ها

مشکل بررسی و تثبیت دارائی ها از مدت ها در افغانستان مورد بحث است. که مطابق قانون یکی از وظایف مهم اداره عالی نظارت میباشد. گزارش دهی و تعقیب دارائی ها شفافیت و مسئولیت پذیری را در ارزیابی اجراءات کارمندان دولتی و ارزیابی آنان از متمول شدن آنان از پست های دولتی بمیان میاورد. بنچمارک ۲.۱ کمیته (تفاهمنامه های در مورد تثبیت دارائی ها با ادارات ذیربط) این بینچمارک به خاطر طرح گردید تا اداره عالی نظارت را متوجه مسئولیت مهم اش در این راستا نماید. اداره عالی نظارت در مورد تطبیق این بنچمارک گزارشی به کمیته ارائه نکرده است و هیچ گونه معلومات دیگری از منابع عامه نیز وجود ندارد تا کمیته از تثبیت و نشر دارایی ها در مطابقت با قانون اساسی و سایر قوانین مطلع گردد. دو سال قبل دارائی های مقامات عالی رتبه کشور ثبت و نشر گردید. بررسی و نشر نتایج بررسی که مطابق به حکم قانون اساسی و قانون مبارزه علیه فساد اداری الزامی می باشد عملی نشده است. از این جهت مردم در خلای معلومات پیرامون واقعیت دارائی های این مقامات قرار گرفته اند.

ماموریت کمک های سازمان ملل متحد در افغانستان

بمنظور مبارزه موفقانه علیه فساد اداری در افغانستان باید یک رویکرد منسجم و هماهنگ میان جامعه بین المللی و ملی وجود داشته باشد. دفتر سازمان ملل متحد در افغانستان نقش مرکزی را در عرصه تنظیم کمک های انکشافی در افغانستان داشته و یگانه سازمانی می باشد که می تواند فعالیت های مبارزه با فساد اداری را هماهنگ نماید. بنچمارک ۱.۵ (طرح یک استراتیژی بین المللی مبارزه با فساد اداری) طوری صراحت دارد که دفتر سازمان ملل متحد (UNAMA) با ارگان ها و مؤسسات مربوطه بین المللی درارتباط به طرح یک پلان کاری مشترک روی تسوید و تصویب یک استراتیژی بین المللی مبارزه با فساد اداری تفاهم نموده و جلو گروهی های سلیقوی را در زمینه های تمویل و مصارف پروژها می گرفتند.

دفتر یوناما اظهار داشت که آنها اکنون روی یک سندی کار می کنند که بعداً آنرا با همه شرکای کاری سهیم خواهند نمود. کمیته نظارت و ارزیابی یک تعداد اسناد ابتدائی را از دفتر یوناما دریافت نمود اما آن اسناد کافی نبوده و کمیته بنچمارک صادره خویش را بخاطر تحقیق آن پیگیری می نماید.

اداره امور و دارالانشاء شورای وزیران ج.ا.:

اداره امور ج.ا. یک نهاد مرکزی بوده که به مثابه یک ارگان رابط، ارتباط سایر ارگانها و نهادهای دولتی و عامه را با مقام ریاست جمهوری تأمین نموده و از تطبیق احکام فرامین و هدایات نظارت می نماید. این اداره در مبارزه علیه فساد اداری هم نقش مهم داشته که بنأ مسئولیت های نظارتی شان اهداف تطبیق بنچمارک های صادره کمیته نظارت و ارزیابی را تحقق پذیر می گرداند.

بنچمارک شماره ۲.۳ در رابطه به مداخلات غیرقانونی در ادارات می باشد. طی این بنچمارک از مقام عالی ریاست جمهوری تقاضا بعمل آمده تا فرمانی علیه همچو مداخلات صادر نموده و به مقامات مسئول ارگان ها هدایت دهند تا به رد و مقاومت در برابر هر نوع مداخلات خلاف قانون پرداخته و عناصر مداخله گر را مسئولانه به مقام عالی ریاست جمهوری معرفی نمایند.

بنچمارک شماره ۲.۸ مبتنی برانست تا وزارت های محترم دفاع، داخله، اداره عالی لوی خزانوالی، اداری عالی نظارت و اداره عالی تفتیش در تقویت هر چه ممکن مادی و معنوی ادارات و عناصر کشفی ناظر و تحقیق کننده پرداخته و با گزینش اشخاص شایسته به وظیفه بر مؤثریت کاری آن ها بیفزایند.

هم چنان در بنچمارک شماره ۲.۱۰ تقاضا گردیده تا در مقرری های وظایف کلیدی و مهم سوابق کاری اشخاص مورد بررسی دقیق قرار گرفته و از دو باره پذیرفتن افراد که بخاطر اتهام و آلوده بودن به فساد از وظایف شان عزل شده باشند و آنها را هم که سوابق نا مطلوب کاری داشته باشند جداً خود داری نمایند.

با تطبیق بنچمارک شماره ۲.۸ توانمندی های نظارتی و تحقیقاتی ادارات مسئول در رابطه به قضایا و موضوعات مدیریتی بهتر شده و انکشاف می یابد که در نتیجه فعالیت های کشفی جعل کاری ها و فساد هر چه بیشتر مؤثر خواهند گردید.

تطبیق بنچمارک شماره ۲.۸ قابلیت نهاد های نظارت داخلی و تحقیق کننده ادارات را در همه امور دولتی بیشتر نموده و با تشخیص فعالیت های نا مشروع و فریب کارانه فساد را کاهش خواهد بخشید. به همین ترتیب، تطبیق بنچمارک ۲.۱۰ به ما اطمینان می دهد در اداراتی که صلاحیت تحقیق و تعقیب فعالیت های غیر قانونی را دارند افراد واجد شرایط شایسته، با تجربه، صادق و متعهد برای تحقق و انجام همچو وظایف استخدام می گردند.

طی بنچمارک شماره ۲.۳ تقاضا برده شده بود تا با صدور حکمی از مقام عالی ریاست جمهوری جلو مداخلات خلاف قانون اشخاص و قدرت ها از ادارات دولتی گرفته شود. این حکم تاکنون شرف صدور نیافته است. کمیته نظارت و ارزیابی MEC آرزومند است اداره محترم امور در زمینه اشاعه احکام مورد نظر مساعدت نماید.

عده ئی از وزارت ها و ارگان ها که نتوانستند بنچمارک ها را اصولاً تطبیق نمایند ناشی از عدم آگاهی آنها از پروسه ها، کمبود ظرفیت ها و نداشتن اولویت های کاری خواهد بود. کمیته با تفاهم موضوعات را دنبال می کند.

وزارت اطلاعات و فرهنگ:

دسترسی به اطلاعات یکی از مهمترین ابزار بمنظور شفافیت و حسابدهی عامه است. با توجه به این، کمیته نظارت و ارزیابی بنچمارک ۲۰۱۷ (مسوده قانون دسترسی به اطلاعات) را ارائه نمود تا هرچه زودتر مسوده قانون مذکور به شورای ملی ارائه و طی مراحل گردد.

مسوده این قانون از طریق وزارت اطلاعات و فرهنگ به وزارت عدلیه ارسال گردیده است. در ماه سرطان ۱۳۹۱ شورای وزیران هم قانون مذکور را در اولویت کاری خود قرار داده. ریاست تقنین وزارت عدلیه نیز قانون فوق الذکر را مورد تدقیق و مطالعه قرار داده و تلاش نموده که مسوده را نهائی نماید. قرار معلوم مسوده قانون دسترسی به اطلاعات در چند هفته آینده به شورای ملی فرستاده خواهد شد که در نتیجه این بنچمارک کاملاً تطبیق خواهد گردید.

مقام ولایت هرات:

بمنظور تقویت روحیه صداقت شعاری و ایجاد شفافیت بیشتر در ولایات، کمیته نظارت و ارزیابی به ولایت هرات سفر کرده و با توافق والی ولایت هرات بعضی معیار های را غرض مبارزه موثر علیه فساد اداری در ادارات پیشنهاد نمود. بنچمارک شماره ۲۰۱۸ (ارزیابی خطرات و نظارت از آن) پیشنهاد می نماید که والی هرات باید یک میکانزم موثر ارزیابی خطرات ناشی از فساد، نظارت مؤثر سمع شکایات را در ادارات آن ولایت طرح و ایجاد کند. و هم چنان امکانات لازمه را برای واریسی منظم امور به دفتر والی فراهم گرداند. بنچمارک ۲۰۱۹ (آموزش کارمندان ولایت هرات) مختصراً اشاره می کند تمام کارمندان ولایت هرات باید در مورد اساسات مبارزه با فساد اداری و ضوابط اخلاقی کاری آموزش داده شوند.

بعد از طرح بنچمارک ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹، کمیته نظارت و ارزیابی از ادارات ولایتی هرات دیدن بعمل آورد که طرز دید و تحلیل کمیته کاملاً طرف تائید والی قرار گرفت. از آنجای که کمیته از کمبود منابع کافی غرض تطبیق فعالیت های که در بنچمارک ها ذکر گردیده آگاهی یافت. بنأ دفتر زون غربی یوناما موافقت نمود که با سازمان های تمویل کننده صحبت مینماید و کمک های لازم را تا حدودی که امکان داشته باشد به ولایت هرات تهیه مینماید. کمیته نظارت و ارزیابی فعالیت ها را بیشتر پیگیری خواهد نمود تا اطمینان حاصل نماید که پیشرفت های در زمینه صورت گرفته است. موفقیت در این راستا خیلی مهم بوده و این ابتکار عمل آزمایشی می

باشد و اگر مؤثر واقع شود در ساحات دیگر نیز عملی خواهد گردید و به عنوان یک شاخص مؤثر جهت مبارزه با فساد اداری در همه ولایات مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

ارزیابی بنچمارک های بخش جلوگیری در وزارت های مربوطه:

وزارت عدلیه:

دسترسی به قوانین و آگاهی از قوانین افغانستان یک امر مهم برای جلوگیری از فساد اداری تلقی می گردد. بنچمارک ۱.۱۷ کمیته نظارت و ارزیابی (نشر و توزیع قوانین) از وزارت عدلیه تقاضا نمود تا جریده های رسمی را که قوانین در آنها تسجیل و از آن طریق نشر می شود به اختیار همه ادارات در مرکز و ولایات قرار دهد. ریاست نشرات وزارت عدلیه به تعداد ۲۰۰۰ الی ۵۰۰۰ نسخه قوانین را در هر سال به چاپ رسانیده و این قوانین را بشکل رایگان به ادارات دولتی در مرکز، ولایات و ولسوالی ها ارسال میدارد.

وزارت عدلیه از جمله وزارت های می باشد که بشکل متداوم و به وقت و زمان در عملی نمودن سفارشات و بنچمارک های کمیته همکاری می نماید. این وزارت تمام قوانین را در ویب سایت رسمی به نشر رسانیده که به هر دو زبان رسمی به دسترس مردم قرار می گیرد. استفاده از ویب سایت باعث بلند رفتن سطح آگاهی عامه و همچنان دسترسی به قوانین و مقررات موجود می گردد. بنام بنچمارک ۱.۱۷ کاملاً تطبیق گردیده است.

بنچمارک شماره ۱.۲۹ (بلند بردن صلاحیت های پولیس جهت دسترسی به اطلاعات بانکی) صراحت دارد که قوانین مربوط به بانکها باید تعدیل گردد و برای پولیس و اداره عالی نظارت صلاحیت داده شود تا به اطلاعات بانکی در افغانستان دسترسی حاصل نمایند که در این رابطه هیچ نوع گزارشی دریافت نگردیده است اما به اساس گزارش واصله د افغانستان بانک در این مورد با مورد حقوقی خویش مشوره مینماید که این در ذات خود آغازی برای عملی نمودن بنچمارک مذکور می باشد.

وزارت زراعت، آبیاری و مالداري:

با توجه به دخالت بعضی از مقامات سیاسی، رسیدگی به غصب زمین چالش بزرگی برای دولت افغانستان بشمار میرود. سوء استفاده از قدرت توسط مقامات کلیدی نظام سیاسی و قدرت مندان ساحات غیر دولتی عامل بیثباتی برای بازسازی افغانستان تلقی می شود. با توجه به بنچمارک شماره ۱.۱۸ کمیته نظارت و ارزیابی (گزارش درمورد تطبیق اقدامات) اداره اراضی افغانستان که در چوکات وزارت زراعت فعالیت می نماید باید تدابیر استراتژی ملی مبارزه با فساد اداری را در قبال غصب زمین تطبیق نماید؛ و با توجه به بنچمارک شماره ۱.۱۹ (اسناد تشریح مشکلات مربوط به غصب زمین) از وزارت زراعت، اداره عالی نظارت، شاروالی کابل تقاضا بعمل آمده تا یادداشت مختصری راکه حاوی مشکلات پروسه تصفیه و بازگشتاندن ملکیت ها و زمین های غصب شده تهیه نمایند.

به جواب بنچمارک شماره ۱.۱۸، اداره اراضی افغانستان یک راپور مشکلات غصب زمین را به کمیته نظارت و ارزیابی ارسال نموده است که ریاست حل منازعات اداره اراضی موظف به رسیدگی به همچو مشکلات میباشد. قرار معلومات تا کنون در حدود ۶۰.۰۰۰ جریب زمین (۱۲.۰۰۰ هکتار زمین) استرداد گردیده است.

اداره اراضی یک کمیته رسیدگی به مشکلات غصب زمین را رهبری مینماید. کمیته متذکره موظف به تهیه گزارشات که بتواند مشکلات غصب زمین، اقدامات تطبیق شده، نتایج بدست آمده، پیشنهادات فعالیت های آینده، موانع و خطرات متوقعه را مفصلاً توضیح نماید بوده که البته با تکمیل آن مطابق به روحیه بنچمارک شماره ۱.۱۹ با کمیته MEC شریک خواهد ساخت.

د افغانستان بانک:

د افغانستان بانک دارای یک نقش محوری در تنظیم سیاستهای مالی و جلوگیری زمینه های بالقوه برای فساد در افغانستان می باشد. اثرات بحران کابل بانک نشان داده است که ثبات مالی افغانستان به فساد بزرگ در بخش بانکی ارتباط دارد. برای شناسایی آسیب پذیری بالقوه، کمیته نظارت و ارزیابی بنچمارک شماره ۱.۲۷ (ارزیابی در مورد قضیه کابل بانک) را صادر نمود تا د افغانستان بانک اجراء مفتشین، واحد استخبارات مالی و کارمندان مسئول خویش را بررسی نماید. همچنان بنچمارک شماره ۱.۲۸ (تفتیش همه جانبه مالی از بانک های بزرگ) صراحت

دارد که تفتیش همه جانبه مالی باید در سه بانک بزرگ افغانستان انجام شود که در این مورد بانک مرکزی با کمیته نظارت و ارزیابی موافق می باشد. به اساس راپور د افغانستان بانک، تفتیش همه جانبه مالی در دو بانک بزرگ در ماه سرطان ۱۳۹۰ آغاز و در ماه حوت ۱۳۹۰ ختم گردیده و همچنان تذکر داده اند، انجام تفتیش مالی همه جانبه به منابع بیشتر نیاز دارد و باید با مهارت فنی پیشرفته انجام شود. چون بانک مرکزی و بانکهای تجارتي برای انجام تفتیش مالی منابع مالی و بشری کافی به دسترس ندارند به همین دلیل تفتیش احتیاطی را در ۱۰ بانک دیگر انجام داده اند.

بنچمارک ۲.۷ (تعدیل قانون تطهیر پول در مورد صدور پول نقد از افغانستان)، به اساس راپور د افغانستان بانک، ۱۷ موارد قانون تطهیر پول تعدیل گردیده است که در آینده نزدیک به وزارت عدلیه غرض تدقیق ارسال خواهد گردید و وزارت عدلیه قبلاً قانون مذکور را در پلان کاری خود نیز گنجانیده است. در همین حال، بانک مرکزی به شورای وزیران پیشنهاد نمود که یکفرد تنها قادر به حمل ۲۰.۰۰۰ دالرامریکائی در یکزمان به خارج از کشور می باشد که شورای وزیران آن را تصویب نموده است.

وزارت مالیه:

وزارت مالیه در امر مبارزه علیه فساد اداری در افغانستان یک نقش محوری داشته و مسئول توسعه، تطبیق و نظارت از سیاستهای مالی و برنامه ریزی بودجه می باشد. کمیته نظارت و ارزیابی بنچمارک های متعددی را در بخش های مختلف کاری وزارت مالیه ارائه نموده است که در کل می توان گفت وزارت مالیه در تطبیق و تحقق بنچمارک های کمیته نظارت و ارزیابی علاقمند می باشد.

• تدارکات عامه:

تدارکات عامه یکی از آسیب پذیرترین ساحات در برابر فساد اداری می باشد. نهادهای دولتی اغلب دارای افرادی اند که فاقد ظرفیت تشخیصی و جلوگیری از فساد اند و نمی توانند سیستمهای مدیریت موثر صداقت و شفافیت کاری و کنترل داخلی را تطبیق نمایند. قانون تدارکات کنونی (یک قانون جدید تسوید گردیده) یک قانون مبهم و نهایت پیچیده بوده و زمینه های فساد اداری را بیشتر فراهم نموده است. همچنان بعضی از تمویل کننده گان با پول های انگفت در بخش بازسازی کشور باعث به میان آمدن فرصت های اضافه فساد اداری گردیده اند.

قابل تذکر است که فساد ناشی از فعالیت های مؤسسات و ارگان های بین المللی در افغانستان همانا بکار برد پول ها و کمک های تجویز شده مطابق به روش ها و سلیقه های خاص خود شان بوده که خارج از مجرای بودجه دولت و عدم رعایت قانون و مقررات تدارکاتی دولت صورت می گیرد.

بنچمارک شماره ۱.۲۰ کمیته نظارت و ارزیابی (توظیف کارمندان تدارکات عامه به آموزش)؛ ۱.۲۱ (تعدیل مواد قانون تدارکات عامه) و ۲.۱۱ (تقویت واحد تدارکات عامه وزارت مالیه و کمیته شکایات و بررسی) وزارت مالیه به اساس این بنچمارک ها بعضی برنامه های آموزشی را در مورد قانون تدارکات عامه تدویر نموده و بعضی نهاد های عامه را مورد آموزش قرار داده است. همچنان مطابق بنچمارک ۱.۲۰ یک گروپ کاری در ارتباط به مرور تعدیلات قانون تدارکات عامه و تقویت واحد پالیسی تدارکات باید ایجاد گردد و تمام کارمندان ادارات هم در زمینه مورد آموزش قرار گیرند. بنچمارک شماره ۱.۲۲ به اداره شفافیت قوت های آیساف هدایت می دهد تا هماهنگی قوانین و مقررات جامعه بین المللی را در مطابقت با قانون جدید تدارکات عامه دنبال نماید و تا زمانیکه این هماهنگی صورت نگیرد قانون تدارکات عامه نیز به وجه احسن تطبیق نخواهد گردید.

• گمرکات:

بخش گمرکات وزارت مالیه یکی از مهمترین نهادها در توسعه اقتصادی کشور بوده و منبع اصلی درآمد برای دولت افغانستان می باشد. فساد در گمرکات باعث تضعیف شهرت این اداره گردیده و اثرات منفی را روی درآمد دولت می گذارد. کمیته نظارت و ارزیابی بعضی سفارشات و بنچمارک های را در این رابطه نیز ارائه نموده است. بنچمارک شماره ۱.۷ (مرور قانون گمرکات)؛ بنچمارک ۱.۸ (تکنالوژی معلوماتی برای معاینه و ملاحظه اجناس در سرحدات)؛ بنچمارک ۲.۴ (دسترسی به امکانات گمرکی)؛ بنچمارک ۲.۵ (امتیازات مادی برای کارمندان گمرکات) و بنچمارک ۲.۶ (هماهنگی فعالیت ها غرض جلوگیری از سوء استفاده از معافیت های مالیاتی اموال وارداتی به اساس توافقات تخنیکی نظامی).

از تمام سفارشات که کمیته برای گمرکات ارائه کرده بود، گمرکات موفق به تطبیق بعضی بطور کامل و برخی هم بشکل نسبی گردیده است. نظارت و تعهد متداوم ریاست عمومی گمرکات به احتمال زیاد بیانگر تطبیق بیشتر بنچمارک های این کمیته است. گرچه، بنچمارک مربوط به معافیت های مالیاتی یکی از نگرانی های عمده گمرکات (ACD) بوده، اما

فقدان اراده سیاسی از جانب جامعه بین المللی تطبیق سفارشات رابه مشکل مواجه میسازد. علاوه براین، مشکل گمرکات (ACD) در تطبیق سفارشات کمیته نظارت و ارزیابی درخصوص استخدام شرکتهای بین المللی معاینه اموال به منظور بررسی اموال درمرزها، وهمچنین، لابراتوار سیار معاینه اموال به منظور بررسی وکنترل اموال وارداتی کم کیفیت، گواه برمتکی بودن به موجودیت منابع مالی برای تطبیق این برنامه ها بوده است.

ریاست عمومی امنیت ملی:

موضوع دیگری که برای گمرکات هدایت داده شده بود بنچمارک شماره ۱۰۹ (ایجاد قوای کاری سیار) است که ایجاد یک قوه کاری سیار را که اعضای آن عبارت از وزارت اقتصاد، وزارت مالیه، وزارت امور داخله، اداره عالی نظارت، ریاست عمومی امنیت ملی و اداره استندرد ملی میباشد پیشنهاد نماید تا اموال وارداتی را از لحاظ کیفیت و کمیت بررسی و ارزیابی نماید.

کمیته نظارت و ارزیابی قبل از صدور بنچمارک ریاست عمومی امنیت ملی را در این موضوع دخیل نساخته بود، اما وزارت مالیه پیشنهاد نمود که عدم تطبیق سفارشات بیشتر ارتباط به عدم موجودیت ظرفیت در گمرکات وهم چنین هزینه های سنگین در ارتباط با تطبیق دارد. با اینحال، ریاست امنیت ملی شروع به ایجاد یک کمیته و تقویت این گروه نمود. کمیته مذکور تاهنوز بکار خویش آغاز نکرده است.

وزارت معادن:

بخش معدن بخش امیدوار کننده برای اقتصاد افغانستان است. منابع اصلی مواد معدنی مختلف تضمین میکند که اقتصاد افغانستان در آینده میتواند بدون کمک های خارجی باقی بماند. بنابراین، بسیار مهم است که همه فعالیتها در این بخش ازیک راه قانونی، باز، شفاف وصادقانه به پیش برود که درآمد قابل توجه را برای تمام شرکای که درفعالیتها بخش معدن افغانستان دخیل اند تضمین کند. در این رابطه کمیته نظارت و ارزیابی سفارشات زیادی داشته است. بنچمارک ۲۰۱۲ (پالیسی ملی استخراج معادن)؛ بنچمارک ۲۰۱۳ (قرار داد استخدام حقوق دانان خیلی برآزنده و دانشمند)؛ بنچمارک ۲۰۱۴ (رعایت نورم ها و معیار های ملی و بین المللی ضد فساد اداری در ساحه معدن)؛ بنچمارک ۲۰۱۵ (نشر قرارداد ها در ویب سایت وزارت معادن).

وزارت معادن از جمله نهادهای میباشد که در چوکات دولت پیشرفت های چشمگیری در تطبیق بنچمارک های کمیته نظارت و ارزیابی داشته است. از جمله پنج بنچمارک که کمیته نظارت و ارزیابی برای این وزارت ارائه نموده بود، دو بنچمارک آن کاملاً تطبیق گردیده و سه بنچمارک دیگر آن قسمراً در حالت تطبیق است. واضح است که این وزارت گامهای موثری رابه منظور افزایش شفافیت و پاسخگویی مانند انتشار اطلاعات و قراردادها اتخاذ نموده است و همزمان با نشر بنچمارک ها، نظارت وهمکاری کمیته باعث موثریت بیشتر در زمینه گردیده است. به همین ترتیب ایجاد ابتکار شفافیت صنایع استخراجی افغانستان کمک کرد که فرصت های فساد دروزارت معادن کاهش یابد. باتوجه به اقدامات انجام شده توسط وزارت معادن به یقین می توان گفت که جهت مبارزه مؤثر علیه فساد اداری، این وزارت یک همکار خوبی برای کمیته نظارت و ارزیابی خواهد بود.

شاروالی کابل:

یکی از موضوعات کلیدی، ساده سازی پروسیجرهای اداری اخذ جواز های ساختمانی می باشد. بر اساس ارزیابی مجوز ساختمان که توسط اداره عالی نظارت درسال ۲۰۱۰ انجام شد، آشکار است که یکی از پیچیده ترین روشها، پروسیجر به دست آوردن مجوز ساختمان است، و برای حصول جواز ساختمان تجارتي طی ۶۰۹ مرحله و چهار سال و برای گرفتن جواز ساختمان شخصی طی ۹۵ مرحله و حد اقل یک سال مورد نیاز است. این پیچیده گی ها و مطول بودن پروسه منبع فساد در نهادهای ذیربط شده است.

بنچمارک ۲.۹ (ساده سازی پروسیجر ها و کسب جواز ساختمانی) به پروسیجر های اداری ارتباط می گیرد. کمیته نظارت و ارزیابی تا کنون کدام راپور رسمی از شاروالی کابل بدست نیآورده است اما به اساس ملاقات های متعدد واضح گردید که ساده سازی این عمل توسط اداره عالی نظارت و شاروالی کابل آغاز گردیده است.

ارزیابی بنچمارک های بخش تنفیذ قانون در ادارات:

سیستم قضائی سالم در کشور سبب ثبات اجتماعی، سیاسی و اقتصادی می گردد. برعکس ضعف آن حاکمیت قانون را زیر سوال بوده و تطبیق قانون را به مشکل مواجه می سازد. ضعف حاکمیت قانون در کشور عامل نابسامانی ها زیاد و فساد گسترده گردیده است. قرار معلوم

تطبیق بنچمارک های کمیته نظارت و ارزیابی روی عوامل و موانع که از منابع قدرت بوجود می آید گردیده است. کمیته در حال شناسائی کردن این عوامل که مانع ترویج شفافیت و پاسخگویی ها گردیده می باشد. یافته ها به آگاهی عامه رسانده می شود.

لوی خرنوالی ج ۱.۱:

اداره لوی خرنوالی افغانستان نقش حیاتی را در تطبیق قوانین افغانستان ایفا می نماید. اداره که مشخصاً مسئول مبارزه با فساد اداری در لوی خرنوالی میباشد واحد مبارزه با فساد اداری ACU است. این واحد مسئول تحقیق و تعقیب قضایای فساد اداری میباشد. در جریان سال گذشته، کمیته نظارت و ارزیابی به تعداد ۷ بنچمارک را به ارتباط قضیه کابل بانک، شفاخانه نظامی سردار محمد داود خان و گزارش قضایای که از طرف اداره عالی نظارت، پولیس و اداره عالی کنترل تفتیش به اداری لوی خرنوالی فرستاده شده بود ارائه نموده است.

نظارت و ملاقات های متداوم و منظم و همچنان ارسال مکاتیب رسمی از طرف دارلانشاء کمیته باعث پاسخگویی واحد مبارزه با فساد اداری و تطبیق بیشتر بنچمارک ها گردیده. تطبیق بنچمارک ها توسط اداره لوی خرنوالی باعث افزایش شفافیت و حسابدگی در رسیدگی به قضایای فساد و بهبود موثریت در کارهای شان خواهد شد.

• راپور قضایای فساد:

در رابطه به تطبیق بنچمارک ۱.۱۲ (تسلیمی گزارش قضایا توسط لوی خرنوالی) باید گفت که دارلانشاء کمیته نظارت و ارزیابی مکرراً ملاقات های را با واحد مبارزه با فساد اداری داشته اند تا یک گزارش مفصل قضایای را بدست آورند که در اثر ملاقات های اخیر بخش تطبیق قانون دارلانشاء کمیته، گزارش مفصل از قضایای فساد را که از طرف وزارت امور داخله، اداره عالی نظارت و اداره عالی کنترل تفتیش به لوی خرنوالی فرستاده شده بود بدست آورد. این قضایا از سال های ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۱ میباشد. این راپور نشان میدهد که اداره کنترل و تفتیش به تعداد ۱۲ قضیه فساد اداری را به لوی خرنوالی فرستاده است که از جمله ۶ قضیه آن تحت تحقیق قرار دارد و ۶ قضیه دیگر آن حفظ گردیده است، اداره عالی نظارت به تعداد ۳۴ قضیه را در سال های ۹۱/۹۰/۱۳۸۹/۱۳۸۸ فرستاده است که از آن جمله ۸ قضیه به محاکم فرستاده شده، ۷ قضیه حفظ گردیده، و ۱۴ قضیه تحت تحقیق قرار دارد و ۵ قضیه دیگر به اداره عالی نظارت دوباره مسترد گردیده است. وزارت امور داخله به تعداد ۲۸ قضیه فساد را در سال های

۹۱/۹۰/۱۳۸۹/۱۳۸۸ فرستاده است که از آن جمله ۸ قضیه نهائی گردیده است و محاکم حکم شان را صادر نموده است، ۱۳ قضیه در خرنوالی های مختلف تحت بررسی قرار دارد و ۷ قضیه حفظ گردیده است.

راپور اداره لوی خرنوالی بیانگر مشکل عمده در سیستم تنفیذ قانون در قبال قضایای فساد اداری در افغانستان میباشد. واین در حالیست که میزان محکومیت در قضایای فساد اداری در سطح دنیا پائین میباشد ولی با آنهم به تعداد ۸ قضیه که از طریق اداره عالی نظارت در طول ۴ سال گذشته مورد پیگرد قانونی قرار گرفته است یک رقم نهایت کم را نشان میدهد مخصوصاً به اداره که به حیث عالی ترین ارگان مبارزه با فساد اداری در کشور خدمت مینماید.

اداره عالی نظارت در راپور قبلی خود تذکر داده است که آن اداره طی (راه اندازی تحقیقات ابتدائی خود) به تعداد ۲۱۶ قضیه را در سال ۱۳۸۹ ارزیابی نموده که از جمله ۳۴ قضیه آنرا به لوی خرنوالی و سایر نهاد های مربوطه فرستاده است. همچنان به تعداد ۲۵۱ قضیه را در سال ۱۳۹۰ ارزیابی نموده که از جمله ۳۲ قضیه آنرا به لوی خرنوالی و سایر نهاد های مربوطه فرستاده است. تفاوت میان ارقام ارائه شده مورد بررسی قرار خواهد گرفت و در راپور شش ماه بعدی کمیته منعکس خواهد گردید.

• در مورد کابل بانک:

ریاست مبارزه با فساد اداری لوی خرنوالی در رابطه به سفارشات و بنچمارک های مرتبط به قضیه کابل مانند سفارشات و بنچمارک های شماره ۱.۲۳ (تحقیقات جنایی)، سفارش و بنچمارک ۱.۲۴ (ضبط دارایی ها)، و سفارش و بنچمارک ۱.۲۵ (نشر هویت مقروضین) با کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) همکاری کرده است.

ریاست مبارزه با فساد اداری لوی خرنوالی تا هنوز دو گزارش کتبی که حاوی معلومات درخواست شده در رابطه به مقروضین، مقدار قروض و پیشرفت قضیه کابل بانک است، عنوانی کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) ارسال نداشته اند. انکشافات جدید در راستای تطبیق سفارشات و بنچمارک های مرتبط، مبین اراده قوی جامعه بین المللی و حمایت سیاسی دولت افغانستان برای حل این قضیه می باشند. سایر بخش های گزارشات لوی خرنوالی نشان می دهد که بخشی از دارایی ها کابل بانک اعاده شده و دارایی های مقروضین این بانک در داخل و خارج از کشور شناسایی و ارزیابی گردیده اند. قضیه کابل بانک براساس فرمان شماره ۲۸۱ مؤرخ

۱۳۹۱/۰۱/۱۶ مقام ریاست جمهوری اسلامی افغانستان به محکمه خاص احاله شده و در حال بررسی می باشد.

همچنان صندوق وجهی بین المللی (آی ام اف) و وزارت مالیه افغانستان از کمیته MEC تقاضای بررسی طرز دید عامه را نموده تا در رابطه به راپور کرول مبتنی بر بررسی قضیه کابل بانک صورت بگیرد. البته هدف از این بررسی جلب اعتماد مردم در باره امور بانک داری در کشور می باشد.

• شفاخانه نظامی سردار محمد داودخان - کابل

باوجودیکه کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) رسماً از چگونگی تطبیق سفارشات و بنچمارک های شماره ۱.۳۰ (ایجاد تیم مشترک تحقیقاتی) و شماره ۱.۳۱ (تحقیق جنایی) در رابطه به شفاخانه نظامی کابل مطلع نشده است اما قرار معلوم هیئت مشترک متشکل از نماینده گان بخش نظامی لوی خرنوالی، اداره کنترول و تفتیش، وزارت دفاع ملی، ریاست عمومی امنیت ملی و اداره عالی مبارزه با فساد اداری غرض تحقیق قضیه ایجاد گردیده که تحقیقات آن در مورد آغاز شده و جریان دارد. مسئولیت رهبری این هیئت بدوش اداره عالی نظارت می باشد که ملاقات های کاری آن به صورت منظم عموماً هر روز برگزار می گردد. باوجودیکه اداره عالی نظارت هیچ گزارشی در رابطه به این قضیه عنوانی کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) ارسال نداشته اند اما براساس گفته های نماینده های هیئت محترم شواهد و اسناد کافی در رابطه به این قضیه موجود نیست. بنا به همین دلیل، اعضای هیئت مشترک تحقیقاتی تصمیم اتخاذ خواهند نمود تا بررسی این قضیه را الی تهیه شواهد و اسناد کافی به تعویق اندازد. البته این هم معلوم نیست که آیساف چی شواهد رادر رابطه به این قضیه جمع آوری کرده است. به اساس معلوماتی که اخیراً سکرتریت کمیته بدست اودره است معلومات تازه ذیلا درج گردیده است.

کمیته مشترک تحقیق اسنادی را در زمینه بدست آورده و اداره لوی خرنوالی تحقیق شش قضیه را در زمینه تکمیل نموده و به خرنوالی های مربوطه ارسال نموده است و همچنان تحقیق دو دوسیه دیگر عنقریب تکمیل خواهد گردید.

۶. نتیجه:

گزارش دوم شش ماه کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) مبین فعالیت های این کمیته و در کل پروسه مبارزه علیه فساد اداری در کشور می باشد. بعد از ایجاد دارالانشاء؛ کمیته قادر شد تا فعالیت های تحلیلی بیشتر در رابطه به تطبیق بنچمارک ها را راه اندازی نماید.

قبل از تأسیس دارالانشاء، بنچمارک ها بر اساس معلومات جمع آوری شده از منابع اولیه مانند ملاقات با نماینده گان و متخصصین ادارات دولتی، غیردولتی و جامعه بین المللی، تهیه و ترتیب می گردیدند. بعضی از بنچمارک ها بر اساس موضوعاتی که ناشی از محیط کلی سیستم جلوگیری از فساد اداری افغانستان بوده، تهیه و ترتیب گردیده اند.

کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) فعلاً بالای بررسی خلهای سیستم که توسط ادارات تطبیق کننده بنچمارک ها تشخیص شده اند، تمرکز نموده تا در آینده از وقوع آنها قبل از قبل جلوگیری شده باشد. کمیته نظارت و ارزیابی بالای خلهای سیستم که باعث زمینه سازی بروز فساد اداری می گردند، کار می کند. به هر اندازه که کارهای کمیته نظارت و ارزیابی به پیش رود، به همان اندازه تحقیقات عمیق در مورد عاملین فساد اداری و نقاط آسیب پذیر صورت می گیرد.

موجودیت اراده سیاسی در راستای تأمین شفافیت و حسابدهی باعث میشود تا عواید دولت در مجموع و خاصاً از ناحیه گمرکات و معادن افزایش یابد. اگر این ادارات تا حدودی هم از ناحیه فساد اداری در امان اند به این دلیل است آنها پیشنهاداتی کمیته نظارت و ارزیابی را پذیرفته و ابتکاراتی را در عرصه اصلاح امور کاری شان بعمل آورده اند. اصلاح ادارات فوق الذکر در نتیجه باعث خواهد شد تا عواید افزایش یافته و ثبات اقتصادی در کشور تأمین گردد.

عده از ادارات که به سفارشات و بنچمارک های کمیته نظارت و ارزیابی توجه مؤثری مبذول نکرده اند بدین معنی است که روی تطبیق و تحقق قانونیت و شفافیت کاری شان تامل ورزیده اند. اداره عالی نظارت هم که در کشور بمثابه هماهنگ کننده فعالیت های مبارزه علیه فساد اداری عمل مینماید به سفارشات کمیته توجه نکرده و حتی در زمینه تفاهم با کمیته مخالفت می نماید. این نوع موضع گیری اداره عالی نظارت خلای همکاری را بوجود آورده که باید مرفوع گردد.

وزارت ها امور داخله و عدلیه به صورت نسبی بنچمارک های کمیته نظارت و ارزیابی را تطبیق نموده و هم چنان ابتکارات را در راستای تأمین شفافیت در ادارات مربوطه شان به خرچ داده اند. بنا این وزارت ها تا حدی در راستای مبارزه با فساد اداری موفق عمل کرده اند. هر دو وزارت در ثبات آینده افغانستان نقش مهم را داشته است بنا بر این وزارت ها باید که تدابیر لازمه را غرض کاهش میزان فساد اداری در ادارات مربوطه شان اتخاذ کنند. کمیته نظارت و ارزیابی مصمم است تا فعالیت های وزارت امور داخله را بیشتر پیگیری نموده تا نقاط آسیب پذیر و فساد زا را در آن فعالیت ها تشخیص و رفع کند.

موضوعات مربوط به جلوگیری از فساد در مؤسسات و منابع بین المللی بیشتر به استراتژی ها و روش های مالی انها مربوط بوده که توسط بنچمارک ها توجه شان را معطوف خواسته ایم. مؤسسات و منابع فوق در زمینه تحقق شفافیت لازم در امور تعهد کرده که بیشتر مبتنی بر هماهنگ سازی استراتژی های مالی آنها میباشد.